Vraag nr. 6
van 8 oktober 2004
van de heer KRIS VAN DIJCK

Tennissport – Stand van zaken

Tennis is al enkele jaren een sport in opmars. Het wereldwijde succes van het (vrouwen)tennis is hiervan een grote oorzaak. Ook in Vlaanderen bestaat er een echte "hype" rond het vrouwentennis. Wat begon bij Sabine Appelmans en Dominique Van Roost wordt met brio en in steeds toenemende mate voortgezet door meisjes als Kim Clijsters en Justine Henin. Ook een volgende generatie met namen als Elke Clijsters en Kirsten Flipkens staat reeds ongeduldig aan de grote "WTA-poort" (World Tennis Association) te kloppen. Daarnaast zijn er natuurlijk ook Xavier Malisse en de gebroeders Rochus.

Ik kan dit alleen maar enthousiast toejuichen. Is het niet wegens de internationale uitstraling van een sympathieke jongster als Kim Clijsters, dan is het wel wegens de positieve invloed die ze als rolmodel heeft. Van over heel Vlaanderen krijg ik verhalen te horen van meisjes die niet langer treuzelen om zelf het racket in de hand te nemen. Lesgevers moeten van heinde en verre aangetrokken worden om toch nog een paar uur extra te geven op club x of club y. De terreinen zitten overvol en kandidaat-tennisleerlingen moeten worden geweigerd.

Daarnaast is er ook een sterk verhoogde competitiedrang. De tennistornooien zouden aanzienlijk meer inschrijvingen hebben het afgelopen seizoen in vergelijking met de vorige jaren.

Om een beter onderbouwd beeld te krijgen van deze evolutie zou ik toch enkele vragen willen stellen.

1. Is het juist dat er meer en meer mensen tennissen ? Zijn er meer inschrijvingen bij de Vlaamse Tennisvereniging (VTV) ?

2. Zijn het voornamelijk de jongeren die zich aangetrokken voelen tot deze sport ?

   Hoe zit het met de leeftijdsverdeling ?

3. Kan Kim Clijsters als een rolmodel worden beschouwd ? Hiermee bedoel ik, spreekt zij jonge meisjes aan om te gaan tennissen ? Heeft de minister hierover concrete cijfers ?

   Kunnen we ook spreken van een "Malisse-effect" ?

4. Hoe zit het met de inschrijvingen voor een opleiding tot tennisleraar ? Valt hierin een verhoging op te merken ?

5. Deze opleiding werd aangepast. Wat zijn hiervan de eerste resultaten ?

6. Is het zo dat er het afgelopen seizoen significant meer inschrijvingen waren in de Vlaamse tennistornooien ?

7. Wat zijn de initiatieven die de minister op dit vlak neemt ? Liggen er nog extra initiatieven in het verschiet ?
8. Hoe zit het met het aantal tennisclubs in Vlaanderen ? Komen er bij of blijft het aantal stabiel ?

   Klopt het dat er voornamelijk in Vlaams-Brabant en Antwerpen grote gaten gevallen zijn ?

9. Heeft de minister een zicht op het aantal ongediplomeerde lesgevers die op dit moment lesgeven bij een club in Vlaanderen ? Het zou immers over het overgrote deel van de lesgevers in Vlaanderen gaan.

   Welke inspanningen levert de minister om hiertegen op te treden ?

Antwoord

Aangezien de Vlaamse volksvertegenwoordiger reeds meermaals deze vraag heeft gesteld in het verleden en mijn voorgangers hier telkens zeer uitgebreid hebben op geantwoord, zal ik vooral ingaan op de nieuwe cijfergegevens.

1. Het is duidelijk dat er meer en meer mensen tennissen, zeker in federatieverband. Het ledenaantal van de Vlaamse Tennisvereniging is de laatste jaren exponentieel blijven stijgen.

2000	2001	2002	2003	2004
114.984	118.778	131.346	142.265	148.448*

* Stand na week 41

De VTV is reeds jaren de grootste Vlaamse (gesubsidieerde) sportfederatie. In 2003 was de VTV meer dan tweemaal zo groot dan de tweede grootste sportfederatie, de Gymnastiekfederatie Vlaanderen (65.161 leden in 2003), en meer dan driemaal zo groot dan de derde grootste, de Vlaamse Basketballiga (44.634 leden in 2003).

2. De jongeren maken meer dan een derde uit van de bij de VTV aangesloten leden, wat evenwel een normale verhouding is die wij ook bij de andere sportfederaties terugvinden. De groei van het aantal leden is wel het grootst bij de jeugd, vooral bij de meisjes.

   2002 131.346

   – juniors (tot 18): 46.967
   – seniors (+ 18): 84.379

   2003 142.265

   – juniors (tot 18): 52.752
   – seniors (+ 18): 89.513

   2004 148.448 (stand na week 41)

   – juniors (tot 18): 54.133
   – seniors (+ 18): 94.209

3. Rekening houdende met de gestegen ledencijfers bij de jeugd, meer specifiek bij de meisjes, en stijging van de deelname aan de competitie, kan men ervan uitgaan dat het Kim Clijsters-effect heeft gespeeld. Als jonge tennisster spreekt zij duidelijk heel wat meisjes aan.

   Het aantal meisjes junior in Limburg is significant gestegen en het totaalaantal jeugdspelers is binnen VTV zelfs met 18 % gestegen.

   Dit heeft zeker ook te maken met de figuur van Xavier Malisse bij de jongens, alhoewel zijn invloed iets minder groot kan worden ingeschat gezien zijn enigszins wisselvallig presteren. Er moet evenwel worden opgemerkt dat de stijging qua ledenaantal en deelname aan de tornooien reeds vóór de periode van Kim Clijsters werd ingezet. Enerzijds liggen hierbij de diverse goede resultaten van de laatste jaren zeker aan de basis, zijnde de bronzen medaille op de Olympische Spelen van Sydney en de resultaten van het Fed Cup- en Davis Cup-team, en anderzijds de toenmalige populariteit van onder andere Sabine Appelmans en Dominique Van Roost-Monami.

   Anderzijds is VTV ervan overtuigd dat naast deze goede resultaten ook bijvoorbeeld het Elit-softwareproject met de tennisclubs, de Minitennisactie in de lagere scholen en de brede tennisopleiding hier voor een groot deel toe hebben bijgedragen.

   Wanneer we de verdeling van het aantal jongeren per provincie bekijken, dan kunnen we echter niet anders besluiten dan dat er naast de andere invloeden een duidelijk Kim Clijsters-effect speelt. Limburg is immers de enige provincie waar meer meisjes juniors zijn dan jongens juniors (van 9 tot 18 jaar).

Cijfers van 2004 op 7/10/2004

Gewest	Gratis			Juniors			Seniors			Totaal
	HER	DAM	TOT	HER	DAM	TOT	HER	DAM	TOT	
ANT	1335	1111	2446	6380	5265	11645	17128	11916	29044	43135
WVL	1230	1180	2410	4226	3891	8117	8611	6131	14742	25269
LIM	1272	1247	2519	4580	5094	9674	12087	9043	21130	33323
BRA	1114	951	2065	3553	2908	6461	8101	5279	13380	21906
OVL	823	762	1585	3827	3384	7211	9736	6177	15913	24709
Totaal	5774	5251	11025	22566	20542	43108	55663	38546	94209	148342
INDIV										106
ALG TOT										148448

4 en 5. Het is duidelijk dat na de diverse aanpassingen aan de opleidingscursussen die de laatste twee jaar werden doorgevoerd, en dit zowel op inhoudelijk als organisatorisch vlak, er in het totaal meer inschrijvingen zijn dan voorheen. Dit is vooral te danken aan de goede communicatie en promotie van de VTS-VTV-opleidingen via het VTS-secretariaat en de VTV-website *(VTS: Vlaamse Trainersschool – red.)*.

Door de toenemende vraag naar opleiding enerzijds en het streven naar het behoud van kwaliteit anderzijds dienen meer cursussen te worden georganiseerd omdat te grote groepen nadelig werken op de didactische overdracht. Hierdoor is er een nood aan bekwame docenten maar vooral ook aan beschikbare terreinen, wat een ernstig probleem dreigt te worden.

Voor het verder analyseren van de cijfers is het nog te vroeg, omdat de meeste cursussen die werden opgestart na de hervormingen nog niet zijn afgelopen.

Ik geef hierna een overzicht van de organisatie van al de VTS-opleidingscursussen van de voorbije jaren.

Voor het eerste niveau Initiator/Jeugdsportbegeleider vóór 2002 (niveau 1)

Jaar	Cursus-plaats	Dln cursus	Dln 1ste zit	Dln 2de zit	Dln 1ste zit examenles	Dln 2de zit examenles	Geslaagden cursus= examens en stage OK	Slaag %
1998	De Haan	14	12	8	9	7	8	57%
	Ekeren	20	13	7	9	7	7	35%
	Gent	16	11	3	10	8	8	50%
	Houthalen 1	15	12	5	7	8	8	53%
	Houthalen 2	15	13	5	9	10	10	67%
1999	Ekeren	24	14	4	7	3	6	25%
	Gent	19	15	4	11	3	11	58%
	Houthalen 1	18	15	9	13	3	13	72%
2000	Ekeren	14	11	5	6	4	5	36%
	Gent	17	12	3	4	6	9	53%
	Houthalen 1	15	8	7	9	2	9	60%
	Houthalen 2	9	6	4	6	1	6	67%
	Lier	11	10	7	9	1	8	73%
	Waregem	8	5	3	2	2	2	25%
2001	Ekeren	18	13	5	9	2	8	44%
	Gent	19	12	3	6	2	8	42%
	Houthalen 1	16	9	10	12	6	10	62%
	Houthalen 2	16	13	9	8	5	9	56%
	Lier	12	10	4	7	3	7	58%
	Wilrijk - verkorte cursus (ex-toppers)	10	10	1			10	100%
2002	Wilrijk - verkorte cursus (ex-toppers)	16	13	3			12	75%
	Wilrijk - regularisatiecursus	9	7	5			7	78%

Voor het eerste niveau Initiator na 2002 (niveau 1)

Jaar	Cursusplaats	Dln cursus	Dln 1ste zit	Dln 2de zit	Geslaagden cursus= examens en stage OK	Slaag %
2002	Gent - algemeen gedeelte	88	82	18	77	88%
2003	Gent 1 - algemeen gedeelte	85	66	14	55	65%
	Gent 2 - algemeen gedeelte	75	73	29	64	85%
	Genk 1 - algemeen gedeelte	75	67	27	60	80%
	Genk 2 - algemeen gedeelte	57	46	13	43	75%
2003	Gent 1 - specifiek gedeelte	11	9	3	4*	
	Sint-Truiden - specifiek gedeelte	14	14	12	13	93%
	Wilrijk 1 - specifiek gedeelte	7	7	3	5*	
	Wilrijk 2 - specifiek gedeelte	6	4	2	3*	
	Wilrijk 3 - specifiek gedeelte	16	15	6	8*	
	Houthalen-Helchteren - specifiek gedeelte	16	14	5	13	81 %
	Wilrijk 4 - specifiek gedeelte	16	16	9	13*	
	Wilrijk 5 - specifiek gedeelte	16	14	10	10*	
	Gent 2 - specifiek gedeelte	17	19	9	8*	
	Wilrijk 7 - specifiek gedeelte	13	13	5	6*	
	Neerpelt - specifiek gedeelte	16	14	5	5*	
	Wilrijk - verkorte cursus	5	4	1	3	60%
2004	Herentals 1 - algemeen gedeelte	65	61	7	57	88%
	Herentals 2 - algemeen gedeelte	46	38	8	41	89%
	Herentals 3 - algemeen gedeelte	83	74	9/10/2004	44	
2004	Gent 1 - specifiek gedeelte	20	19	9	*	
	Sint-Truiden - specifiek gedeelte	21	17	14	*	
	Wilrijk 1 - specifiek gedeelte	18	13	9	*	
	Wilrijk 2 - specifiek gedeelte	19	9	4	*	
	Maasmechelen - specifiek gedeelte	16	13	7	*	
	Wilrijk 3 - specifiek gedeelte	17	26/9/2004			
	Wilrijk 4 -specifiek gedeelte	7	26/9/2004			
	Wilrijk 5 - specifiek gedeelte	11	26/9/2004			
	Gent 2 - specifiek gedeelte	18	26/9/2004			
	Herentals - specifiek gedeelte	21	26/9/2004			
	Houthalen-Helchteren - specifiek gedeelte	18	26/9/2004			
	Meulebeke - specifiek gedeelte	11	26/9/2004			
	Hasselt - specifiek gedeelte	18	26/9/2004			

* Cijfers zijn onvolledig doordat de stagemodule nog moet worden afgelegd

Voor het niveau Instructeur B (niveau 2, richting instructie)

	Deelnemers cursus	Deelnemers 1ste zit	Deelnemers 2de zit	Geslaagden cursus	Slaagpercentage
2002*				41	
2002 **	21	20		20	95%
2003*				73	
2003 **	9	9	2	6	67%
2004*				8	
2004	17	3/10/2004			

* Assimilaties van Initiatoren/Jeugdsportbegeleiders met Instructeur B, via het volgen van het algemeen gedeelte en de specifieke VTV-bijscholing

** Voor de leerkrachten LO uit het onderwijs

Voor het niveau Trainer B (niveau 2, richting training)

	Deelnemers cursus	Deelnemers 1ste zit	Deelnemers 2de zit	Geslaagden cursus (examens, stage en eindwerk OK)	Slaagpercentage
1996	15	11	7	4	27%
1997	18	10	5	10	56%
1998	26	16	6	7	27%
1999	17	13	4	8	47%
2000	25	18	10	20	80 %
2001	40	30	12	29	73%
2002	35	23	18	21*	
2003	39	29	26/10/2004	14*	
2004	28	3/09/2005			

* Cijfers zijn onvolledig door stage en/of eindwerk

Voor het niveau Trainer A (niveau 3, richting training)

	Deelnemers cursus	Deelnemers 1ste zit	Deelnemers 2de zit	Geslaagden cursus (examens, stage en eindwerk OK)	Slaagpercentage
1998	22	18	8	10*	45 % *
2001	16	12	5	13	81 %
2002	28	23	12	21	75%
2004	23	27/8/2005			

* Lage slaagcijfers ten gevolge van het niet vervullen van de verplichtingen inzake eindwerken en/of stage

6. Sinds de successen van onze jonge tennissterren is er een duidelijke stijging van het aantal deelnemers aan de tornooien. Vooral bij de jeugd is die stijging fenomenaal groot met ongeveer een verdrievoudiging op twee jaar tijd. Ik geef hierbij de cijfers die ik van de VTV verkreeg voor die jeugdtornooien die relevant zijn, met andere woorden die openstaan voor jongeren die nog geen wedstrijdervaring noch klassement hebben. Naast de hierna vermelde tornooien bestaan er tevens nog enkele andere (Delta Lloyd Talent Cup, Beker de Borman, Memorial Vandewiele) waarbij de deelname en de selectie zijn voorbehouden aan jongeren die reeds een ruime tenniservaring hebben.

Camping Mini Toer (8- en 9-jarigen)

Zomercircuit

Aantal minitennistornooien/aantal inschrijvingen

– 2002: 132 1371 deelnemers
– 2003: 149 2578 deelnemers
– 2004: 171 (incl. midi soft*) 3948 deelnemers (incl. midi soft*)

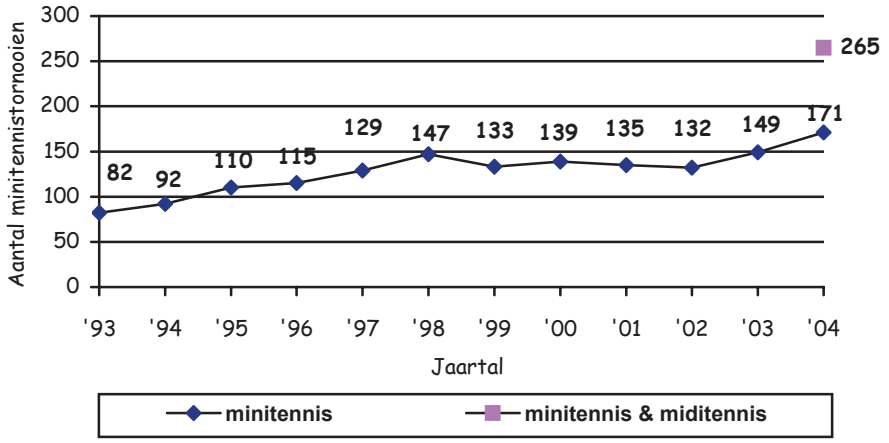
* Midi soft was nieuw in zomercircuit 2004. Deze reeks werd gecreëerd om overgang te vergemakkelijken naar miditennis.

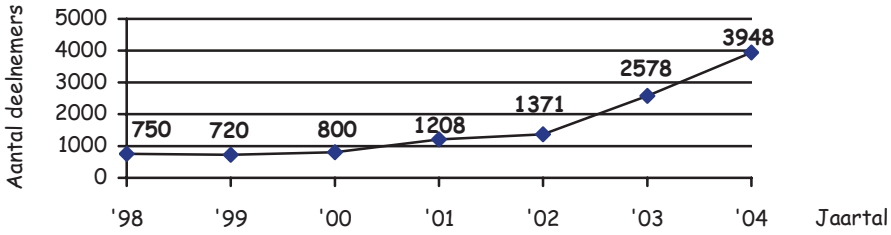
Wintercircuit

Aantal minitennistornooien/aantal inschrijvingen

– 2001-2002: 59 1187 deelnemers
– 2002-2003: 68 3002 deelnemers
– 2003-2004: 92 5207 deelnemers

Evolutie zomercircuit

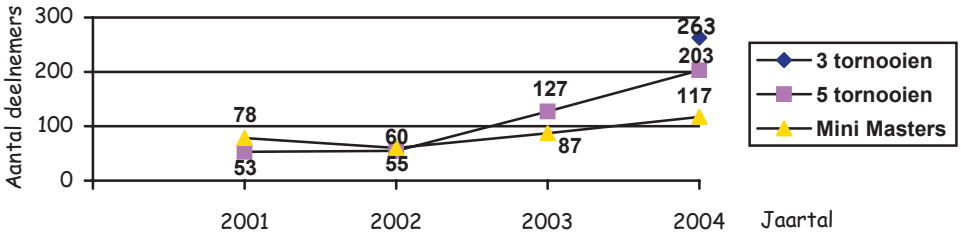

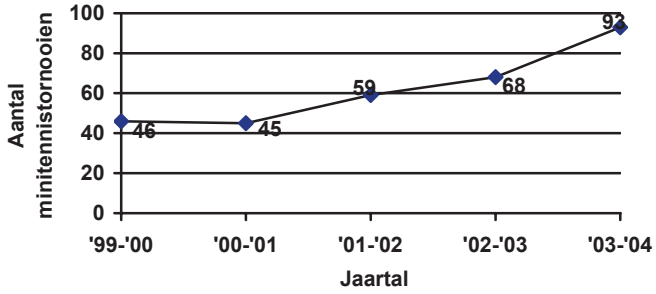
Opmerking: het aantal deelnemers in 2004 is een schatting op basis van de inschrijvingslijsten die reeds ontvangen werden van 115 clubs, met gemiddeld 23 deelnemers per club.

Spaarkaartactie zomercircuit

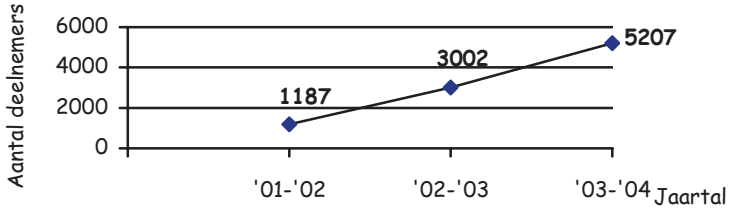
Spaarkaartactie Campina Mini Toer	2004 voorlopige cijfers!!	2003	2002	2001
Racket (min. 3 tornooien gespeeld)	263			
T-shirt (min. 5 tornooien gespeeld)	203	127	55	53
Aantal deelnemers Mini Masters (t.g.v. Feest v.d. Jeugd)	117	87	60	78

Evolutie wintercircuit

Gewest	Aantal tornooien	Aantal deelnemers	Gemiddelde/tornooi
Totaal 03-04	93	5207	55,99
Totaal 02-03	68	3002	44,15
Totaal 01-02	58	1187	31,24

Spaarkaartactie Campina Mini (Winter)Toer

Spaarkaartactie wintercircuit Campina Mini Wintertoer	'03-'04	'02-'03
3 tornooien	318	187
5 tornooien	187	96

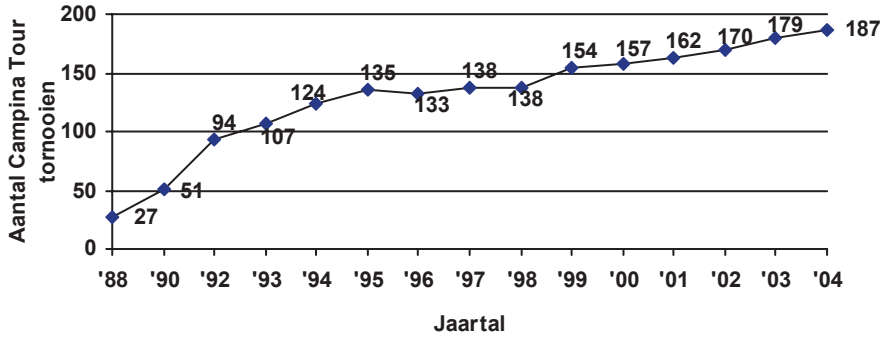
Campina Tour (tot 16 jaar)

Aantal tornooien/ aantal inschrijvingen

– 2002: 170	24975 deelnemers
– 2003: 179	29970 deelnemers
– 2004: 187	33095 deelnemers

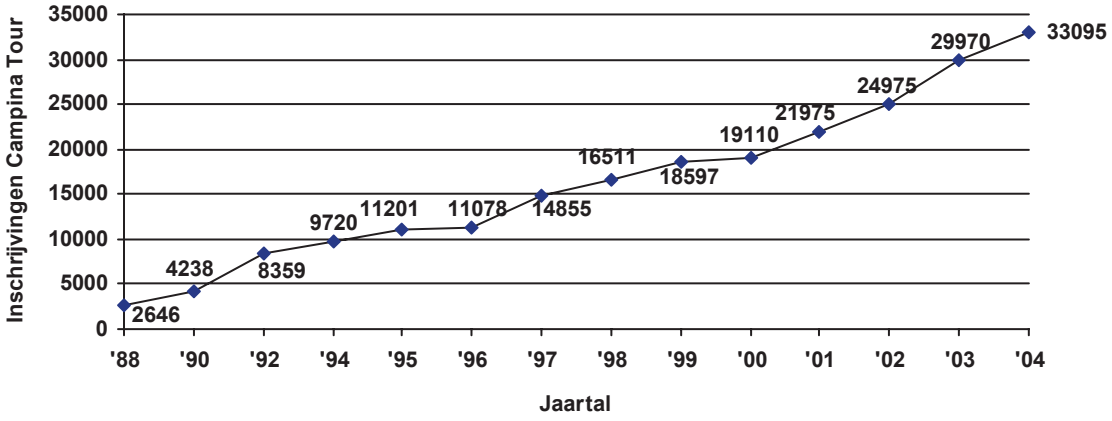
Evolutie tornooien

Tornooien Campina Tour	2004	2003
Totaalaantal	187	179

Evolutie inschrijvingen

Inschrijvingen Campina Tour	2004	2003
Totaalaantal	33.095	29.970
Jongens (58,2%)	20.352	17.459
Meisjes (35,3%)	12.743	10.587
Gemengd 8 (6,5%)		1.924
Gem. aantal inschrijvingen per tornooi	176,9	167,4

Spaarkaartactie Campina Tour

Spaarkaartactie Campina Tour	2004	2003
T-shirt (min. 5 tornooien gespeeld)	984	1.043
MP3-speler (10 of meer tornooien gespeeld)	428	388
Aantal deelnemers Tee-day	308	393

Ernst & Young Criterium (+16 jaar)

Enkel: aantal tornooien/aantal inschrijvingen

– 2002: 256	53.937
– 2003: 254	60.377
– 2004: 258	59.799

Dubbel: aantal tornooien/aantal inschrijvingen

– 2002: 165	16.576
– 2003: 165	18.078
– 2004: 176	16.961*

* Aantal deelnemers op 10/9/2004. Daarna zijn er nog een tiental tornooien georganiseerd waarvan nog geen cijfers bekend zijn.

7. Als minister hoef ik op dit ogenblik geen initiatieven op dit vlak te nemen. De groei van deelname aan de tennistornooien en de stijging van het ledenaantal in het algemeen zijn van die aard dat de Vlaamse Tennisvereniging verplicht is verder te gaan in haar professionalisering van haar totale werking, iets wat zij als Vlaamse voorbeeldfederatie schitterend doet.

8. Het aantal clubs in Vlaanderen blijft ongeveer constant.

   Het klopt niet dat er vooral in Vlaams-Brabant en Zuid-Antwerpen leemten gevallen zijn. Er is een status-quo in Antwerpen en een stijging van twee clubs in Vlaams-Brabant.

	2002	2003	2004
Antwerpen	150	146	146
West-Vlaanderen	88	86	86
Limburg	87	86	86
Vlaams-Brabant	78	74	76
Oost-Vlaanderen	95	98	96
Totaal	498	490	490

9. Op dit ogenblik beschik ik eigenlijk niet over correcte cijfers inzake de verhouding tussen gediplomeerde en ongediplomeerde lesgevers in de sportclubs in het algemeen en in de tennisclubs in het bijzonder. Wel heeft de enquête die vorig jaar ter gelegenheid van de staten-generaal voor de sportclubs werd uitgevoerd, aangetoond dat slechts een derde van de sportlesgevers in Vlaanderen een passende opleiding hebben genoten.

   Deze vaststelling is te verklaren door twee aspecten: enerzijds het ontbreken van de diplomaplicht en anderzijds het feit dat in onze huidige samenleving "tijd" het duurste goed is geworden. Op het ontbreken van een diplomaplicht ga ik verder dieper in, maar het is wel de rechtstreekse reden waarom onder andere gewezen competitiesporters na een eigen sportcarrière geen moei-te doen om hun eigen sportervaringen didactisch te optimaliseren en enkel op basis van hun competitieverleden als "leraar" of "trainer" aan de slag gaan, vaak – zeker in het tennis – via een zelfstandig statuut ("professionals" dus).

   Wat het gebrek aan tijd betreft, kan ik niet anders dan vaststellen dat het vrijwilligerswerk in alle sectoren, of het nu het sportieve dan wel socio-culturele netwerk betreft, sterk achteruit gaat. Volwassenen die na een zware dagtaak en na de opvoeding van hun kinderen nog tijd of energie over hebben om, naast hun eigen actieve sportcarrière, deze te spenderen aan de begeleiding van anderen, zijn al zeldzaam. Zij ontberen dan ook vaak de tijd en de motivatie om "vrije" avonden of weekends op te offeren om "moeilijke" cursussen te volgen. Het feit dat het behalen van het (VTS-)diploma doorgaans geen of slechts een beperkte financiële meerwaarde oplevert (aan de didactische of pedagogische meerwaarde denkt men niet), stimuleert zeker niet het volgen van een opleidingscursus.

   Het is de taak van de Vlaamse overheid om aangaande deze problematiek in een eerste fase vooral een stimulerend beleid te voeren. In de uitvoeringsbesluiten van het decreet van 13 juli 2001 houdende de regeling van de erkenning en de subsidiëring van de Vlaamse sportfede-

raties, evenals in de afsprakennota betreffende het contract jeugdsport, worden activiteiten pas gesubsidieerd wanneer ze worden begeleid door personen met een opleiding georganiseerd of erkend door de VTS. Een echte verplichting om uitsluitend met gediplomeerden te werken, staat, behoudens de diplomavereisten van het sporttechnische personeel van de federaties, nergens vermeld.

Het is mijn overtuiging dat in het verleden Vlaanderen niet klaar was om, in navolging van enkele Europese landen zoals onder andere Frankrijk, de diplomaplicht bij sportbegeleiding in te voeren. Misschien is de tijd nu rijp om op zijn minst de discussie hieromtrent te durven voeren. Willen we op middellange termijn het opmerkelijke tekort aan gediplomeerde lesgevers in de sportclubs wegwerken, dan moeten we de moed hebben om deze discussie aan te gaan.

De aanzet tot een globale discussie over de relatie tussen opleiding en kwaliteitsvol trainers-schap kan alvast gebeuren ter gelegenheid van de allereerste "Dag van de Trainer", die op zaterdag 18 december 2004 in Gent in de Bloso-topsporthal wordt georganiseerd door de Vlaamse Trainersschool. Ter voorbereiding van deze voor de Vlaamse trainers belangrijke promotie- en studiedag werd alvast een zeer uitgebreide vragenlijst verspreid naar ongeveer 20.000 sportclubs en 14.500 gediplomeerde trainers, waarvan de resultaten ons zullen kunnen helpen bij het bepalen van nieuwe initiatieven ten behoeve van de sportkaderopleidingen.

Voor de volledigheid geef ik nog het aantal gediplomeerde tennistrainers mee:

(Absolute) aantal gediplomeerde trainers

Initiator/ Jeugdsportbegeleider:	502
Initiator:	1007
Instructeur B:	148
Hulptrainer:	116
Trainer B:	228
Clubtrainer:	32
Trainer A:	103

Specifiek ten behoeve van de problematiek in het tennis is er binnen de VTV sinds 14 juni 2004 een nieuwe gesubsidieerde medewerker actief met de coördinatie van de kaderopleiding als prioritaire opdracht. Via het label jeugdvriendelijke tennisclub worden de opleidingen gestimuleerd en in het beleidsplan 2005-2008 is de opmaak van een onderzoeksrapport met steekkaart van lesgevers in Vlaamse clubs opgenomen.

Daarnaast zal de VTV ten behoeve van het tennis en de Vlaamse Trainersschool en ten behoeve van al de andere sporttakken verder inspanningen leveren om het onevenwicht tussen gediplomeerde trainers en ongediplomeerde trainers verder weg te werken.